

Др Маја Ђирић, гостујућа кустоскиња

Ка артифицијелности

Др Маја Ђирић је награђивана кустоскиња и критичарка уметности са искуством у вођењу и раду на међународним пројектима. Маја је курирала бијенале *Mediterranea 18*, у Тирани (2017), и била и кустоскиња (2007) и комесарка (2013) Павиљона Србије на Бијеналу у Венецији. У скорије време, одржала је предавања у Музеју савремене уметности Вал д Марн (фр. *Musée d'Art Contemporain du Val-de-Marne – MAC VAL*, 2017), у Центру Помпиду (фр. *Centre Pompidou*, 2018), и у Националном музеју савремене уметности у Букурешту (рум. *Muzeul Național de Artă Contemporană al României-MNAC*, 2018). Њени најновији текстови могу се наћи у часописима *Obieg, Artforum*, као и у онлајн издању часописа *Artmargins*.

Пандемија 2020, као заједничко искуство без преседана, нагласила је значај стваралачко-сазнајног карактера и универзалних тежњи чворишта уметности и науке. У вези са темом ове изложбе, увелико присутан, али непредвиђеним околностима убрзан пренос дигиталних података и присилно ослањање на вештачку интелигенцију, појачали су и учинили свакодневним међузависнички однос људи и савремених машина. Технопесимистички гледано, то утиче на појачану контролу и надгледање људских делатности. Али, спајањем са уметношћу наука успева не само да превазиђе самодовољност већ и да постане самосвесна могућих инструментализација.

AI Lab је ефекат повезивања инфраструктура – индивидуа, али и институције уметности и науке – са циљем да се и једни и други оснаже у стваралачком и критичком промишљању, послушивању и поновном замишљању – наведених друштвених пракси у преображају – статуса и функције машинског учења и вештачке интелигенције.

Избор уметника заступа разматрање свеприсутног дигиталног преноса сопства са фокусом на: биологију (Викторија Весна), религију (Кристи- на Тица), екстрактивизам знања (Владан Јолер & Матео Пасквинели) и некомерцијално стварање светова средствима позајмљеним из гејминга (Филип Костић), те визуелизацију, послушивање, атмосферичност и артикулацију података као резултат *a+s+срп* радионица у оквиру платформе коју је ос- мислио ЦПН. Уместо да буду фетишизирани, машинско учење и вештачка интелигенција разматрани су и демистификовани тако да уметници и научници заузимају критички став према трансљудском заокрету у свету који доживљава преображај, те визуелизују и артикулишу сложену међузависност људи и машина, и њихов утицај на културу.

art+science lab представља стваралачки приступ вештачкој интелигенцији као критичкој пракси, а публика је сведок напуштања предметно оријентисане културе ка системско оријентисаној култури у којој се промена не дешава од објекта већ од начина на који се објекти конституишу (*Jack Burnham, Systems Esthetics, 1968*). Курирати, водити рачуна о чворишту уметности и науке, овде подразумева публици омогућити искуство стваралачко-критичког сагледавања употребе и ефекта вештачке интелигенције.

Потенцијали вештачке интелигенције и новијих технолошких парадигми засад су несагледиви, али из оптике капитализма надгледања Шошане Зубоф (*Shoshana Zuboff*) и њене онтологије већ регулишу, контролишу и експлоатишу људски живот. *art+science lab*, којим је промовисано стваралаштво и критичко промишљања уметника и научника, опстаје као елемент који изазива технолошки прогрес и пружа отпор технопозитивизму и технопатријархату, који намеће технологија као равноправни учесник у савременом екосистему.